
Aandachtsgebied: Samenleving
Team Beleid
E-mailadres: R.vandenTop@barneveld.nl
Telefoonnummer: +31611792726

Raadsvoorstel nr. 4273
Barneveld, 26 augustus 2025
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040

Samenvatting raadsvoorstel

De gemeente Barneveld presenteert de Visie Sociaal Domein 2040: een strategisch beleidsdocument dat richting geeft aan hoe we samen willen leven, zorgen en ontwikkelen in onze dorpen. De visie is gebaseerd op het principe Zelf-Samen-Gemeente en sluit aan bij de Omgevingsvisie Barneveld 2040. De visie is tot stand gekomen met brede participatie van inwoners, partners en met inbreng van de gemeenteraad.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040 vast te stellen.

1. Inleiding

De gemeente Barneveld presenteert de Visie Sociaal Domein 2040: een richtinggevend document dat samen met de Omgevingsvisie Barneveld 2040 de kern vormt van het strategisch beleid van de organisatie. Deze visie beschrijft hoe we als gemeente, samen met inwoners en partners, willen bouwen aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en tot zijn recht komt.

De visie is opgesteld op basis van de bestuursopdracht, die in januari 2025 aan de gemeenteraad is aangeboden voor wensen en bedenkingen. Waar eerder werd gesproken over een beleidskader, is nu bewust gekozen voor het woord 'visie'. Daarmee onderstrepen we het strategische karakter van dit document. De visie geeft richting aan de maatschappelijke opgaven waar we de komende jaren voor staan, en vormt het vertrekpunt voor verdere uitwerking in beleidsplannen, uitvoeringsprogramma's en concrete projecten. In de visie is ook opgenomen hoe we in de toekomst omgaan met beleidsontwikkeling. Zo creëren we meer helderheid en samenhang in onze beleidscyclus.

Wat deze visie wezenlijk anders maakt dan voorgaande beleidsdocumenten, is de inhoudelijke koerswijziging: van individuele zelfredzaamheid naar samenredzaamheid. De visie legt de nadruk op het versterken van gemeenschappen, sociale netwerken en het samenspel tussen inwoners, samenleving en overheid. Het principe Zelf-Samen-Gemeente vormt daarbij het leidende uitgangspunt. De gemeente biedt ruimte waar het kan, ondersteuning waar nodig, en werkt samen aan oplossingen die passen bij de vraag en de context.

De visie is opgebouwd rond vier centrale opgaven:

- Verbondenheid in groeiende gemeenschappen
- Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen
- Gezond en weerbaar samenleven
- Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning

Deze opgaven zijn gebaseerd op trends en ontwikkelingen in de samenleving én op de ervaringen van inwoners, professionals en partners. De visie is tot stand gekomen met brede participatie. In mei 2025 vond een raadsconsultatie plaats waarin de raad aandachtspunten meegaf op de eerste denkrichtingen. Deze zijn waar mogelijk verwerkt in de definitieve visie. Ook het advies van de Adviesraad Sociaal Domein (2025) is meegenomen.

2. Beoogd effect

- Richting geven aan het beleid voor het sociaal domein tot 2040, passend bij de ontwikkelingen en opgaven van deze tijd.
- De samenhang versterken tussen sociale en fysieke opgaven.
- Inwoners, partners en gemeente in positie brengen om samen te werken aan maatschappelijke opgaven.
- Invulling geven aan de wettelijke verplichting om voor bepaalde beleidsterreinen binnen het sociaal domein beleid vast te stellen.

3. Argumenten

1.1 De visie sluit aan op de maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven van deze tijd.

De visie biedt een antwoord op urgente vraagstukken zoals vergrijzing, kansenongelijkheid, woningnood, mentale druk en de toenemende druk op zorg en ondersteuning. Gekozen is voor een wendbare, samenlevingsgerichte aanpak die past bij de veranderende samenleving.

1.2 De visie biedt richting en samenhang voor het beleid in het sociaal domein tot 2040.

De visie beschrijft de gewenste toekomst van de samenleving in de gemeente Barneveld en geeft richting aan beleid, uitvoering en samenwerking. Ze vormt het strategisch kompas voor het sociaal domein.

1.3 De visie is opgesteld in nauwe samenhang met de Omgevingsvisie Barneveld 2040.

De visie sluit aan bij de integrale benadering van de fysieke en sociale leefomgeving, zoals verwoord in de Omgevingsvisie, en versterkt de samenhang tussen beide domeinen.

1.4 De visie legt nadruk op de kracht van gemeenschappen, normaliseren en informele ondersteuning.

De visie bouwt voort op bestaande uitgangspunten, maar zet een duidelijke volgende stap: meer ruimte voor initiatieven van inwoners, meer aandacht voor informele netwerken en het normaliseren van problemen. Daarmee verschuift het accent van formele hulp naar collectieve kracht en verbondenheid. Dit is niet alleen nodig om ondersteuning toekomstbestendig en betaalbaar te houden, maar ook omdat het vaak beter aansluit bij wat mensen nodig hebben.

1.5 De visie is tot stand gekomen met brede participatie.

Inwoners, maatschappelijke organisaties, professionals, adviesraden en de gemeenteraad zijn betrokken bij de totstandkoming. De visie weerspiegelt daarmee de waarden en behoeften van de samenleving. Bovendien is met de participatie voldaan aan de verplichtingen om de ASD te betrekken en de visie ter overeenstemming voor te leggen aan het Op Overeenstemming Gericht Overlegd met regionale partners in de jeugdhulp en het passend onderwijs.

1.6 In de visie is inbreng uit de raadsconsultatie van mei 2025 verwerkt.

Tijdens de raadsconsultatie zijn door de raad diverse aandachtspunten meegegeven op de eerste denkrichtingen. Deze zijn waar mogelijk verwerkt in de definitieve visie.

4. Kanttekeningen

1.1 De visie vraagt om verdere uitwerking en duidelijke keuzes in uitvoering.

De visie is richtinggevend, maar vraagt op onderdelen om verdere concretisering en doorvertaling naar budgetten. Tegelijkertijd vraagt de beweging naar de samenleving om een verschuiving in prioriteiten, terwijl wettelijke taken onverminderd uitgevoerd moeten worden.

1.2 De woningnood vormt een structurele belemmering voor het sociaal domein.

Uit de participatie blijkt dat het tekort aan passende woningen op grote schaal leidt tot problemen in zorg, ondersteuning en bestaanszekerheid. De visie benoemt dit nadrukkelijk als randvoorwaarde voor een houdbaar sociaal domein. De verdere uitwerking vindt plaats binnen de Omgevingsvisie en de nadere uitwerking hiervan in de Woonvisie/de Woonzorgvisie/het te ontwikkelen Volkshuisvestingsprogramma.

1.3 Niet iedereen kan terugvallen op de samenleving.

De inzet op gemeenschappen en informele netwerken mag er niet toe leiden dat mensen zonder netwerk buiten de boot vallen. De gemeente blijft beschikbaar voor wie hulp nodig heeft. Tegelijk zetten we vanuit deze visie ook in op het versterken van het netwerk van deze inwoners, zodat zij op termijn meer zelf of samen kunnen.

5. Financiën

De visie zelf heeft geen directe financiële consequenties. Financiële keuzes over inzet van middelen worden gemaakt in de jaarlijkse planning- en controlcyclus. De visie vormt daarbij het strategisch kader voor het maken van afwegingen, bijvoorbeeld tussen inzet op preventie, informele ondersteuning en het uitvoeren van wettelijke taken.

De visie vraagt om een andere manier van kijken naar de inzet van middelen: meer investeren in het versterken van gemeenschappen, normaliseren van problemen en het benutten van informele netwerken. Dat vraagt om herprioritering binnen bestaande budgetten. Tegelijkertijd blijven wettelijke taken bestaan, zoals op het gebied van jeugdhulp, Wmo en participatie. De visie helpt om hierin balans te vinden.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Via trede 3 van de participatieladder zijn maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van inwonersgroepen betrokken bij de totstandkoming van de visie. Denk hierbij aan de ASD (waaronder de klankbordgroep Werk & Inkomen en Gehandicaptenraad), de Jongerenraad en de Doendenkers. Via trede 2 van de participatieladder (meedenken/raadplegen) zijn inwoners geconsulteerd door middel van het inwonerspanel. Daarnaast gebruikten we de uitkomsten van enquêtes onder de doelgroep, die al eerder zijn uitgevoerd, zoals de GGD-monitor en het inclusieonderzoek.

Een verslag van het participatietraject is toegevoegd in de bijlagen (bijlage 3).

b) Communicatie

Na vaststelling wordt de visie breed gedeeld via de gemeentelijke communicatiekanalen. Inwoners en partners worden betrokken bij de verdere uitwerking en uitvoering.

7. Vervolgstep

Na vaststelling van de visie wordt gestart met de verdere vertaling naar uitvoering. Daarbij wordt in 2026 een onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van de gemeentelijke uitvoering en de rol van het preventieve veld. Dit onderzoek helpt om te bepalen in hoeverre de huidige uitvoeringsstructuur aansluit bij de visie en welke ontwikkelopgaven er zijn.

De visie vormt het strategisch kader voor beleidsontwikkeling en uitvoering binnen het sociaal domein. Nadere beleidsmatige en financiële keuzes worden gemaakt binnen de jaarlijkse planning- en controlcyclus. Wanneer dit wettelijk verplicht is, bestuurlijk gewenst of noodzakelijk als tussenstap voor verdere uitwerking, volgt nadere uitwerking in aanvullend beleid.

8. Bijlagen

- Bijlage 1: Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040.
- Bijlage 2: Raadsbesluit Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040.
- Bijlage 3: Participatieverslag Visie Sociaal Domein gemeente Barneveld 2040.
- Bijlage 4: Advies van de Advies Adviesraad Sociaal Domein.
- Bijlage 5: Reactie college aan Adviesraad Sociaal Domein.
- Bijlage 6: Overeenstemming OOGO.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J. van der Tak